

Intensieve zorg voor de allerkleinsten

Intensieve neonatale zorg

UNIVERSITAIR **ZIEKENHUIS** ANTWERPEN

Beste ouder

Welkom in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen. Onlangs werd uw kindje opgenomen op de eenheid intensieve neonatale zorg. Deze brochure maakt u alvast wegwijs en biedt een antwoord op uw eerste vragen. Wij hopen dat u zich zo snel vertrouwd zal voelen op onze eenheid.

Voor verdere informatie verwijzen we u graag naar de brochures die u nog op de eenheid aangeboden zullen worden.

Met vragen of problemen kunt u ook steeds terecht bij de (hoofd)verpleegkundige.

Eenheid intensieve neonatale zorg

De eenheid intensieve neonatale zorg op verpleegeenheid A5 wordt dikwijls ten onrechte 'prematurenafdeling' genoemd. Naast te vroeg geboren kindjes liggen er ook zieke, pasgeboren baby's.

De eenheid bestaat uit twee delen: grote zaal A en kleine zaal B.

zaal A

zaal B

Kinderen die veel intensieve zorg nodig hebben, liggen meestal op zaal A. Centraal op deze zaal bevindt zich daarom ook de verpleegpost.

Kinderen die aan de beterhand zijn, maar nog niet naar de niet-intensieve zorgeenheid gebracht kunnen worden, verblijven op zaal B. Indien nodig beschikt de eenheid over een isolatiekamer waar kinderen met een (vermoedelijke) infectie verzorgd worden.

De plaatsen of 'boxen' waar de kinderen liggen hebben elk een nummer.

Op een intensieve eenheid heerst overdag de gebruikelijke drukte. Diverse medewerkers zoals verpleegkundigen, dokters, de kinesist en verpleeghulp zijn er steeds druk in de weer. Ook telefoongeluiden en monitoralarmen zullen u niet ontgaan. 's Nachts is het doorgaans rustiger zodat uw kindje ook kan wennen aan het dag- en nachtritme.

Verpleegpost

Medewerkers intensieve neonatale zorg

De verschillende medewerkers op intensieve neonatale zorg hebben elk hun specialiteit. Aan de ingang van de eenheid vindt u een infobord met de aanwezigheden van alle medewerkers. Maar wie zijn al deze mensen?

- **Artsen**

- **Neonatoloog**

- Een kinderarts met een specifieke opleiding en beroepstitel voor intensieve zorg voor pasgeborenen.

- **Medisch diensthoofd**

- Een neonatoloog die de eindverantwoordelijkheid draagt voor het medisch team, bij zijn afwezigheid neemt het adjunct-diensthoofd deze taak op zich.

- **GSO**

- Een 'geneesheer-specialist in opleiding' die gewoonlijk 'assistent' genoemd wordt en periodiek wijzigt.

Elke arts draagt de verantwoordelijkheid over een aantal kindjes en onderzoekt hen dagelijks. Twee keer per dag ('s middags en late namiddag) doen de neonatoloog en de GSO's een zaalronde. Dan wordt ook de verdere behandeling besproken. Ook 's avonds, 's nachts en tijdens het weekend is een arts permanent beschikbaar en een neonatoloog bereikbaar.

- **Consulenten**

- Als uw kindje specifieke medische problemen of opvolging nodig heeft, kan het advies van andere artsen-specialisten ingeroepen worden, zoals de:

- Kindercardioloog voor hartproblemen
 - Kinderneuroloog voor hersen- en zenuwstelselproblemen
 - Kindernefroloog voor nier- en urinewegproblemen
 - Kindergastro-enteroloog voor maag- en darmproblemen
 - Kinderoftalmoloog voor oogproblemen
 - Een chirurg en anesthesist bij heelkundige problemen

- **Verpleegkundigen**

Op de eenheid werken een zestigtal vol- en deeltijds verpleegkundigen in drie ploegen van acht uur: de ochtend-, avond- en nachtploeg. Elke verpleegkundige zorgt voor een aantal kindjes.

Gedurende eenzelfde shift is er telkens één verpleegkundige verantwoordelijk voor uw kindje. Bij hem of haar kunt u terecht voor meer informatie over de toestand van uw baby. Bij zijn of haar tijdelijke afwezigheid neemt een collega de bewaking en zorg over. We zorgen er zoveel mogelijk voor dat uw kindje door eenzelfde verpleegkundige verzorgd wordt.

Tijdens de ochtend- en avondshift is altijd een shiftverantwoordelijke verpleegkundige aanwezig die instaat voor de organisatie van de zorg. Hij of zij fungeert ook als uw aanspreekpunt.

- **Hoofdverpleegkundige en unitverantwoordelijken**

De hoofdverpleegkundige is de eindverantwoordelijke van het verpleegkundig team en neemt geen deel aan de patiëntenzorg. Zijn taken liggen zowel binnen als buiten de eenheid waardoor hij niet steeds in de zaal aanwezig is. De hoofdverpleegkundige wordt voor de organisatie van de eenheid en patiëntenzorg bijgestaan door twee teamleiders, ook wel 'unitverantwoordelijken' genoemd. Ze zijn uw aanspreekpunt. Opmerkingen en suggesties zijn altijd welkom.

- **Verpleeghulp**

De verpleeghulp is geen verpleegkundige, maar zorgt voor diverse hulp zoals logistieke ondersteuning, hygiënisch onderhoud en aanvullen van het materiaal.

- **Kinesitherapeut**

De kinesitherapeut behandelt uw kindje op doktersvoorschrift. Deze behandeling richt zich vooral op het vrijhouden van de luchtwegen door middel van vibratie, tapotage en aandrukking. Deze persoon staat ook in voor de motorische stimulatie zodat uw kindje zich optimaal kan ontwikkelen.

- **Kinesitherapeut van het COS**

De kinesitherapeut van het COS of Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen tracht door systematisch onderzoek eventuele ontwikkelingsproblemen bij risicobaby's vroegtijdig op te sporen. Dit gebeurt aan de hand van observatie van de spontane motoriek en bewegingsonderzoek. Deze vroegtijdige opsporing is belangrijk voor een snelle start van aangepaste begeleiding en/of hulpverlening.

- **Psychologe**

De psychologe helpt u bij het zoeken naar contactmogelijkheden met uw baby. Tevens kan zij u bij een gesprek hulp bieden in deze moeilijke periode. U kunt steeds een afspraak maken via een verpleegkundige.

- **Maatschappelijk werkster**

De maatschappelijk werkster maakt deel uit van de dienst patiëntenbegeleiding. Zij geeft u de nodige sociaal-administratieve informatie en ondersteuning met betrekking tot de geboorte en opname van uw kindje.

Meestal neemt ze spontaan contact op met u. U mag ook zelf een afspraak maken via een verpleegkundige. De dienst patiëntenbegeleiding is bereikbaar op het nummer 03 821 37 00. Belt u vanuit het UZA, dan volstaat het 3700 te bellen. De dienst is bereikbaar via de inkomhal en geopend op werkdagen van 8.30 tot 19 uur.

- **Secretaresse(s)**

De eenheid beschikt over medewerkers die instaan voor de administratieve taken van de eenheid zoals de verwerking van briefwisseling naar de verwijzende pediaters, gynaecologen en de ouders. Ook beheren ze de dossiers.

- **Godsdienstige of levensbeschouwelijke begeleiders**

Om met godsdienstige of levensbeschouwelijke begeleiders in contact te komen (bijv. doopsel van uw kindje op de eenheid) wendt u zich best eerst tot de verpleegkundige of de dienst patiëntenbegeleiding.

- **Schoonmaak en technisch personeel**

De biotechnici zorgen voor onderhoud en herstellingen van de apparatuur. Een externe firma zorgt voor de reinheid van de lokalen.

Belangrijk

Wij zijn ons ervan bewust dat het onderscheid tussen de verschillende medewerkers niet altijd even duidelijk is want verpleegkundigen, verpleeghulpen, secretaresses en schoonmaakpersoneel dragen dezelfde blauwe zonekledij. De neonatologen en GSO's werkzaam op onze afdeling onderscheiden zich door een wit uniform.

Niet al deze medewerkers kunnen informatie geven over uw kind. Hiervoor dient u een arts of verpleegkundige te contacteren. De verpleegkundige, verantwoordelijk voor uw kindje, fungeert als uw sleutelfiguur. Hij of zij kan u verder in contact brengen met andere medewerkers. Vraag specifiek naar deze persoon.

Als u een gesprek wenst met de arts die verantwoordelijk is voor uw kindje of de dienstdoende neonatoloog, wend u dan tot de verpleegkundige die met u datum en uur kan afspreken. Om te voorkomen dat u nadien met vragen blijft zitten, raden we u aan op voorhand een vragenlijstje te maken.

Bezoek

Het eerste bezoek

Een verpleegkundige begeleidt u tijdens uw eerste bezoek. U krijgt ook een foto van uw kindje. Uiteraard mag u bij verdere bezoeken zelf foto en/of video-opnamen maken.

Bezoekregeling

• Ouders

Ouders kunnen hun kindje doorlopend bezoeken. Vanaf 20.15 uur is de hoofdingang gesloten en het UZA enkel toegankelijk via spoedgevallen. U mag als ouder dag en nacht telefoneren naar onze eenheid op tel. 03 821 58 00 of 03 821 58 12. Aan familieleden of vrienden wordt nooit telefonisch informatie verstrekt.

• Grootouders, verwanten en vrienden

Bezoek van grootouders, verwanten en vrienden wordt toegestaan onder volgende voorwaarden:

- Grootouders: dagelijks tussen 14.00 en 19.30 uur, maximum één uur
- Familie en vrienden: dagelijks van 14 tot 14.30 uur en van 19 tot 19.30 uur, maximum met vier personen waarvan minstens één ouder

Uw kindje blijft in het bedje of de couveuse en mag omwille van infectiegevaar alleen door de ouders aangeraakt worden. Tijdens deze bezoeken wordt geen medische informatie gegeven.

• Kinderen jonger dan 12 jaar

Bezoek van kinderen onder de 12 jaar is niet toegestaan, met uitzondering van een eigen broer of zus. Tijdens de wintermaanden (van de herfst- tot de paasvakantie) worden omwille van infectiegevaar ook geen broertjes of zusjes jonger dan 6 jaar toegelaten. U kunt wel gebruik maken van de gratis UZA-kinderopvang voor kinderen tot 12 jaar. De 'Speelvogel' is alle werkdagen open tussen 08.00 en 17.30 uur. Vraag meer info aan het onthaal.

Bezoek praktisch

- **Opbergkastjes**

In de verbindinggang tussen A5 en B5 bevinden zich opbergkastjes waar u uw jas, handtas en andere persoonlijke spullen kunt opbergen.

- **Aanmelden**

U meldt zich aan via de bel aan de ingang van de eenheid en wacht tot de verpleegkundige via intercom de deur opent.

Wanneer u de eenheid betreedt, gelieve dan het optisch oog voor het openen van de deur niet aan te raken. Uw hand ervoor houden is voldoende. Wanneer u verkouden bent, dient u een mond-neusmasker te dragen. Meld de verpleegkundige als u ziek of koortsig bent.

Om de eenheid te verlaten drukt u op de gele knop om de deur te openen.

- **Handhygiëne**

Handhygiëne is de belangrijkste preventieve maatregel om het infectierisico voor kinderen te beperken. We vragen u en uw familie om bij het binnenkomen armbanden, ringen en uurwerk uit te doen en vervolgens uw handen en onderarmen grondig te wassen aan de daarvoor bestemde wastafel. U dient de instructies die bij de wasbak hangen strikt te volgen.

Bezoekonderbreking

Uw kindje ligt op een intensieve eenheid waar steeds onverwachte wendingen in het zorgverloop van de kinderen mogelijk zijn. In geval van acute situaties bij één van de patiëntjes kan u gevraagd worden het bezoek (tijdelijk) te onderbreken en de eenheid te verlaten.

Belangrijk

- We vragen u en uw familie met aandrang om uw aandacht enkel op uw eigen kindje te richten en niet naar de andere patiëntjes te gaan kijken.
- Praat stil en maak geen onnodig lawaai uit respect voor de rust van de kinderen.
- Schakel uw gsm uit zodra u het UZA betreedt. Dit kan de werking van medische apparaten verstoren. De toestellen van de medewerkers zijn draagbare telefoons, geen gsm's.

Onderzoek en behandeling

Uw kindje werd opgenomen op de eenheid intensieve neonatale zorg. Dit verblijf brengt automatisch heel wat medische en verpleegkundige handelingen met zich mee. Het is onze bedoeling en niet aflatende zorg om zoveel mogelijk met u te overleggen en u zo goed mogelijk in te lichten over de onderzoeken of behandelingen.

Toestemming

Het is onrealistisch en niet praktisch om voor alle onderzoeken en behandelingen telkens uw uitdrukkelijke toestemming te vragen. Op een intensieve neonatale eenheid gebeuren handelingen en onderzoeken die tot de basis van intensieve neonatale zorg behoren. Deze aanpak is steeds gericht om tot een snelle diagnose te komen en/of om de gezondheidstoestand van uw kind te verbeteren.

Voor de basishandelingen en -onderzoeken gaan we uit van uw impliciete of stilzwijgende toestemming. Indien u het daar oneens mee bent of daarover vragen heeft, kunt u zich steeds tot de arts wenden.

Voorbeelden van standaard behandelingen en onderzoeken op de eenheid intensieve neonatale zorg zijn:

Standaard behandelingen

- Ademhalingsondersteuning (beademing)
- Fototherapie
- Katheters in de navelader of in een groot lichaamsbloedvat voor vochttoediening
- Maag- en blaassonde
- Antibiotica toedienen
- Specifieke medicatie voor bloeddruk en ademhaling
- Bloedstalen afnemen
- Rugpenprik of lumbaal punctie

Standaard onderzoeken

- Radiografische opnames
- Echografisch onderzoek van het hart, hersenen, nieren, buikorganen
- Oog en gehooronderzoek

Het gebeurt soms ook dat we onmiddellijk moeten handelen in het belang van uw kindje, waardoor het niet altijd mogelijk is dit eerst met u te bespreken. Concreet betekent dit dat we in situaties zoals een reanimatie, waarbij snel ingrijpen noodzakelijk is, zonder voorafgaand overleg overgaan tot onderzoeken en behandeling.

Voor heelkundige ingrepen wordt u op voorhand ingelicht en dient u een toestemmingsformulier te ondertekenen. Bij een urgentie wordt u gecontacteerd om alsnog mondelinge toestemming te verkrijgen.

In het UZA wordt ook wetenschappelijk onderzoek gedaan. De ethische commissie van het ziekenhuis waakt over het belang van de patiënt en de uitvoering van onderzoek bij patiënten. Zo zal steeds, daar waar de wet of commissie het voorschrijft, expliciet toelating gevraagd worden aan de patiënt of zijn familie.

Heeft u nog vragen over behandelingen of onderzoeken, aarzel dan niet deze te stellen.

Wat mag u doen?

Als ouder heeft u een belangrijke taak bij de verzorging van uw kindje. Wij streven ernaar u zoveel mogelijk te laten participeren in de zorg. Uiteraard waken we erover dat de intensieve zorg daarbij niet in het gedrang komt. Op die manier krijgt u als ouder een plaats binnen het zorgproces.

De mate waarin u kan en mag deelnemen is afhankelijk van de toestand van uw kindje en wordt telkens in overleg met de verpleegkundige of het hele team besproken. Maar zelfs in de meest intensieve fase is uw aanwezigheid van enorm belang. Elke vorm van fysiek contact met uw kindje is bevorderlijk voor een optimale verdere ontwikkeling.

Wanneer uw kindje groter en stabiel is, kunt u in overleg met de verpleging zelf flesjes geven en uw kindje wassen. We tonen u hoe u dat het best doet. Nadien kunt u onder begeleiding zelf een badje geven. Uiteindelijk zal u zelfstandig uw kindje kunnen verzorgen.

U mag een knuffelbeestje meebrengen (klein, zacht en wasbaar), een zacht muziekje, kledjes, tekeningen van broer of zus, een eigen (gesteriliseerde) fopspeen,... Voor de allerkleinsten en/of beademde kinderen zijn speciale fopspenen op de eenheid.

Borstvoeding

Net zoals bij een voldragen baby is bij een te vroeg geboren kindje moedermelk eerste keuze voeding, indien mogelijk en als u dat wenst. Aangezien te vroeg geboren baby's of kinderen geboren met een andere problematiek aanvankelijk niet aan de borst kunnen drinken, dient de moedermelk afgekolfd te worden.

Het afkolven van moedermelk dient in hygiënische omstandigheden te gebeuren. Neem daarom volgende regels in acht:

- Was vooraf uw handen.
- Was uw borsten met koud water, een proper washandje en handdoek.
- Steriliseer het kolfje na elk gebruik.
- Neem bij elke beurt een nieuw steriel flesje dat kunt u bekomen bij de verpleegkundige.
- Zet de afgekolfd melk, na afkoeling in de koelkast, onmiddellijk in de diepvries en breng ze in diepgevroren toestand mee naar de eenheid (in een koelbox met koelelementen).
- Kleef een etiket op elk potje met de naam van uw kindje en datum en uur van afkolven. U kunt etiketten vragen aan de verpleegkundige. Boven op het deksel schrijft u met stift de levensdag (1, 2, ...). Dat maakt het voor ons gemakkelijker om de potjes in de juiste volgorde te gebruiken.
- Kolf in het begin een achttal keer per dag af, gedurende tien tot vijftien minuten aan elke borst. Zo stimuleert u de melkproductie. Eens de melkproductie goed op gang is, kan zes keer afkolven voldoende zijn.

- Als u medicatie neemt, vraag dan aan een arts of u verder borstvoeding kunt geven.
- Drink en rust voldoende.

Voor uitgebreide informatie over borstvoeding kunt u op de eenheid de borstvoedingsbrochure vragen.

Borstvoedingskamer

U kunt tijdens uw bezoek afkolven op de eenheid in een aparte ruimte. Soms moet u even wachten tot het lokaal vrij is. Om de kans op besmetting zo klein mogelijk te houden, dient u zelf wel uw persoonlijk afkolftoestel thuis of in de borstvoedingskamer te steriliseren.

Ouderlokaal

In de verbindingsgang tussen A5 (intensieve neonatale zorg) en B5 (kinder-geneeskunde), ter hoogte van de liften, is een ouderkamer beschikbaar. Deze kamer wordt gezamenlijk gebruikt door de ouders van A5 en B5 en is 24 uur op 24 toegankelijk.

U kunt er verpozen, koffie drinken, eten opwarmen,... We vragen u om deze kamer netjes achter te laten en het rookverbod te respecteren.

Praktisch

- **Geboorteangifte**

U dient uw kindje aan te geven op het gemeentehuis van de geboorteplaats binnen de vijftien dagen na de geboorte. Neem steeds uw identiteitskaart mee (beide ouders) en indien u gehuwd bent ook uw trouwboekje. Check de openingsuren van de Burgerlijke Stand van de gemeente Edegem, (Administratief Centrum, gelijkvloers, Kontichstraat 19) op www.edegem.be of neem telefonisch contact op tel. 03 289 26 50.

- **Drank en voedsel**

Eten en drinken worden om hygiënische redenen in de nabijheid van uw kindje in de zaal niet toegelaten. Enkel bruisend of plat water (dus geen frisdranken of warme dranken) mag u drinken tijdens uw bezoek. U kunt een fles en bekertje vragen aan de verpleegkundige. Het water wordt aangerekend.

Als u tijdens uw bezoek behoefte heeft aan een drankje, verwijzen we u naar:

- De frisdrankautomaat aan de bezoekerslift van onze verdieping.
- Het winkeltje, de cafetaria en de broodjeszaak in de inkomhal.
- Het restaurant aan het einde van de bezoekersgang rechts van de roltrappen (alle dagen open van 12 tot 14 uur).
- U vindt in de inkomhal ook een voedingsautomaat waar u de klok rond terecht kunt voor broodjes, koude schotels en warme maaltijden (op te warmen in het ouderlokaal).

- **Terugverwijzing**

Als uw kindje geen intensieve zorgen meer nodig heeft, wordt met de kinderartsen van het doorverwijzende ziekenhuis overlegd om het terug over te brengen. Uw baby zal dan op de niet-intensieve eenheid van de materniteit liggen in het ziekenhuis waar u tijdens uw zwangerschap gevolgd werd.

Wij raden aan vooraf een kinderarts van het verwijzende ziekenhuis aan te duiden en ons de naam van deze arts door te geven. De aangeduide arts kan dan tijdig over de evolutie van uw kindje op de hoogte gebracht worden. U kunt best vooraf de artsen en verpleegkundigen van het verwijzende ziekenhuis contacteren of er langsgaan. Op onze eenheid kunt u een brochure vragen van de prematureneenheid waar uw kindje naar gebracht zal worden.

- **Terugbetaling verstrekte zorgen**

Voor de terugbetaling van de verstrekte zorgen is een correcte inschrijving noodzakelijk. Meld u zo snel mogelijk aan de onthaaldesk in de inkomhal. Breng volgende documenten mee: uw identiteitskaart, SIS-kaart en een voorschot (cfr. papier dat u op de eenheid kreeg). U kunt er ook een UZA-onthaalbrochure bekomen.

- **Gratis parkeerkaart**

Als u niet meer op de materniteit van het UZA opgenomen bent, kunt u gebruik maken van een gratis parkeerkaart. Deze kunt u afhalen aan de onthaaldesk in de inkomhal alle dagen tussen 7.30 en 20.15 uur. U kunt hier eveneens een parkingfolder meenemen.

- **Onthaaltehuis Ter Weyde**

Zoekt u onderdak in de buurt van het UZA? Dan kunt u verblijven in het onthaaltehuis Ter Weyde op 200 meter van het ziekenhuis. Meer informatie krijgt u bijdematenschappelijk werkster of rechtstreeks op tel. 03 440 48 18. Onze eenheid beschikt ook over een infofolder.

- **Evaluatieformulier**

We zijn steeds geïnteresseerd in uw ervaringen met betrekking tot het verblijf van uw kindje op afdeling A5 van het UZA. Daarom vragen we u om ons het evaluatieformulier, anoniem of met uw naam, ingevuld in gesloten omslag terug te bezorgen. Liep het toch niet zoals u gehoopt had, neem dan contact op met onze ombudsvrouw Mieke Loncke op tel. 03 821 30 80 of mail naar: ombudsdienst@uza.be

Contact

Bij eventuele vragen of opmerkingen kunt u steeds het secretariaat van de eenheid intensieve neonatale zorg contacteren op tel. 03 821 58 02.

UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS ANTWERPEN

kennis / ervaring / zorg

Wilrijkstraat 10
2650 Edegem
☎ + 32 3 821 30 00
☎ + 32 3 829 05 20
info@uza.be

www.uza.be